

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

S. Laurentij feriis Paraphrasis in Epistolam B. Pauli II. Corinth. IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

T. VI
22

IN FERIIS DIVI LAURENTII MARTYRIS
Epistola beati Pauli Apostoli, secunda ad Co-
rinthios nono.

Eccl. 35.

Qui parcè seminat, parcè & metet: & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet. Unusquisque prout destinatus in corde suo: non ex tristitia, aut ex necessitate. Hilarem enim datorem diligit Deus. Potens est autem Deus omnem gratiam abundare facere vobis, ut in omnibus semper omnem sufficientiam habentes, abundetis in omne opus bonum, sicut scriptum est: Dispensabit pauperibus: iustitia eius manet in seculum seculi. Qui autem admittit semen seminanti, & panem ad manducandum prestabit & multiplicabit semen vestrum, & augebit incrementa frugum iustitia vestra.

Psal. 111.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Apostolus Paulus studiosissimè adhortabatur Corinthios ad conferendam elemosynam in pauperes, qui erant Hierosolymis. Percussit illum in scholis rhetorum semper versatum, ita eis per suadere conatur, & quasi inuitos cogit. Et quia nouerat per Spiritus sancti reuelationem, quosdam ad dandum difficiles, quod putarent ex liberali rerum suarum distributione se inopiam passuros, hac lectione scribit eis: Fratres, ne quolo vobis persuadeatis damnum aliquod vos allaturos, si sitis largi in opera, certi nimirum, qui parcè & timidè seminat ac exequitur opera misericordiae miseris necessaria, eundem etiam parcè receptorum: qui autem de superfluis sibi largus est, quantum recta dicat ratio verumque iudicium, non avaritia, sed veritate metuendum, eundem etiam copiose receptorum. Si enim Deus promissit calicem aquae frigidae ministrati praemium, multo magis mercede sua non fraudabitur, qui maiora praestiterit. Sed non cogo vos non vobis laqueum iniicio. Si molestum est, liberaliter impartiri quibus abundatis, placetque parca miseratio: equidem nihil urgeo, sed tamen scitis vos velim, quod parcè vobis à Deo tribuetur. *Datè, inquit ille, & dabitur vobis. Si largè dederitis, largè vobis dabitur: sin parcè, parca erit retributio. Sed vnusquisque faciat pro suo arbitrio & bona voluntate, nihil fordide, nihil auarè, nihil coactus & inuitus, sed libenti & alacri animo. Non delectatur Deus coactus obsequijs. Si quid illius causa praestare vultis, id ex animo fiat. Non indiget Deus beneficentia vestra, sed tamen delectatur beneficia vestris. Nihil magis oprat, quam vt habeat causam tanquam ex debito gratificandi vobis. Non cogitatis vos hominibus praestare beneficium sed Deo. Poterit autem Deus collati in se beneficii vnquam obliuisci? Sane non poterit. Imo vero quanto erit maioribus affectibus pietatis. Audijs, tanto copiosorem reddet gratiam. Itaque nihil cum taedio, nihil cum tristitia, nihil ex pusillanimitate & dissidentia faciatis. Sit animus promptus & voluntarius. Hilarem enim datorem diligit Deus. Si diligitis Deum, haud gra-*

Math. 10.

Luce 6.

Beneficiū ac elemosyna quonam animo praestanda

uatè membris illius opitulamini. Si autem grauati id facitis, non utique tum admodum diligitis. Itaque nec ille multum diligit vos. Ergo charissimi in præstanda eleemosyna Deum cogitatis, Deum spectatis: atque ita non solum non molestum, sed etiam summè iucundum vobis fit, posse vos pauperibus subuenire: quandoquidem totum redundat in Deum. Atque hæc animi promptitudinem diligit Deus, qua illi seruitur non ex timore seruiti, nõ ex cupiditate mercenariorum, sed amore liberali, & dedita voluntate, quæ propriè ad filios pertinet. Potest autem Deus pro vestra bona voluntate, qua temporalia communicatis sanctis illius, sua gratia abundè vos implere, ita vt nedum corporis, sed etiam animæ bonis abundetis, quæ longè præstantiora sunt rebus temporarijs. Adeoq; non solum nullum ex vestra liberalitate patiemini detrimentum, sed Deo vobis benedicente, habebitis semper in omnibus sufficientiam, vnde etiam alijs semper impartiri valeatis. An non meministis Dauidici illius: *Non vidi iustum derelictum nec semen eius quærens panem? Tota die miseretur & commodat? & semen illius in benedictione erit. Qui etiam de viro iusto alibi scribit: Dispersit, dedit pauperibus: iustitia eius manet in seculum seculi.* (Hoc egregiè præstitit D. Laurentius martyr iniustus, quando Ecclesie thesauros, non furenti Decio Casari prodidit, sed in numerosos pauperum greges dispensauit, quæ res illi mortem attulit corporis, & vitæ sempiternam.) Dispersisse dicit virum iustum res suas in diuersos pauperes, sed illis quamuis distribuitis, quamuis liberalitate præcipua in miserorum vltus collatis, iustitia illius non imminuta est, non defecit, non elanguit, sed manet in seculum seculi. Non enim perit apud Deum quicquid illius contemplatione in inopes dispergitur, sed semper illius in conspectu perseverat. Idem autem ipse, sicut semen, id est, eleemosynarum materia ministrat ferenti, hoc est, eleemosynas facienti, ita dabit & panem ad manducandum, id est, vitæ ac victui necessaria. Quod quidem innumeris probatum est exemplis, nunquam defuisse bona temporaria eleemosynas largas, tamen cum ratione facientibus, sed semper eos diuitijs esse auctos. Quamquam id auaris persuaderi non potest, qui sæpe in res friuolas magnos faciunt sumptus absque vlla animi molestia, scilicet vbi sperant se aliquid percepturos lucri aut voluptatis, aut vanæ existimationis & humanæ laudis: pauperi autè nec terenciū nisi cum tædio largiuntur. O credant tales tandem Domino Deo, & sint misericordes ac liberales in proximos inopes, quibus mundus plenus est, & longè feliciores erunt, quàm sua auarè & impiè retinèdo. Deniq; multiplicabit Deus semè & facultates temporales eorū, qui faciunt eleemosynas: & augebit incrementa frugum iustitiæ illorum. i. & temporalibus, & spiritualibus eos diuitijs abundare faciet. Nam hoc ipso, quod quis Dei amore pauperibus miseretur, Deū, cuius est immensa liberalitas, ad misericordiam ipsi præstandam] prouocat. Sicq; fit, vt à Deo nedum copiosam in temporalibus remunerationem accipiat, sed etiam gratiæ donis augeatur. Nihil enim vnquam fit in gratia & charitate Dei, quod non certū habeat præmium apud Deum. Neq; id mirum, quando omnia opera nostra bona Deus ipse in nobis, non tamen sine nobis operatur: id quod apud Esaiam manifestè legitur: Si ergo Deus est autor operum nostrorum, quis audeat negare eiusmodi opera digna esse vita æterna? Nihil in nobis mu-

Psalm. 16.

Psalm. III.

Ex præstita
eleemosyna
nemine va-
quam passum
inopiam.

Esaiæ 16.

T. VI
22

neratur Deus, nisi opera sua. Et tamen donat & imputat ea nobis sue gratiæ cooperantibus. Nemo ergo sit piger ad agenda bona: certus si parce soluminauerit, parce & metet: quod idem utique confirmat mercedem reddendam operibus bonis. Sed superuacaneum est probare velle, vnde nemo nisi stultissimus dubitare potest.

EXEGESIS EVANGELII EIVSDEM FESTI.
Ioannis duodecimo.

Inuiçtissimi martyris Laurentij festum hodie diem celebrat Ecclesia Catholica fratres charissimi. Sed Euangelici nostri sanctissimum martyrem è diuorum catalogo remouerunt. Et qua tandem vel ratione, vel autoritate? Ratione quidem nulla, autoritate autem sua. O homines omni lachrymarum fonte plangendos. Sed nos interim patrũ vestigijs inhaerentes, celebremus natalem sancti Laurentij: certi ante annos mille & eo amplius celebratum eum esse ab Ecclesia Catholica. Multa nobis in diuo Laurentio imitanda proponuntur, multa & præclara eius extant merita, non ambigi potest, quin potens sit apud Deum suis meritis & precibus nobis patrocinari. Quid igitur causæ est, quo minus illius festum agere diem volumus? Esto torqueat diabolus memoria & veneratio diuorum, sicut olim torfit eum illorum insuperabilis animi fortitudo & patientia, num propterea non debemus eos piè colere? Imo colamus eos dilectissimi, & patronos apud Deum nobis conciliemus, vt in illo tremendo iudicij die habeamus qui nos adiuuet & defendat apud Deum. Quicquid interim sentiant aduersarij, nihil nos moueat. Illi enim tam perfecti sunt (si inferis placeat) vt non egeant vlllo sanctorum patrocinio. Sed his paucis iusto animi dolore de sanctorum colendis festiuitatibus præmissis, ipsa Euangelij verba videamus.

Amen, amen dico vobis, nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet. Si autem mortuum fuerit, fructum multum adfert.

Augusti:
Grano frumenti vi se-
Christus co-
paratit.

Eph: i.

Hæc verba specialiter ad Dominum Saluatorem pertinent, qui est verissimum illud frumenti granum, quod infidelitate Iudæorum, vt ait Augustinus, mortificatum, multiplicatum est fide populorum. De quo dubium non est, si pro nobis mortuus non fuisset, solum eum fuisse mansurum, nec quenquam secum perducturum in caelestem paradysum. Mortuus autem quantum fructum attulerit, probant innumere nationes ad fidem à paganissimi erroribus conuersæ, & in hæreditatem filiorum Dei translata. Atque ea de causa sese demiserat in vterum virginis, vt inde sumpto mortali corpore pro nobis moreretur, & moriendo nos viuificaret, qui eramus peccatis mortui & perdit. Poterat quidem non mori, sed nisi moreretur, nos non redimeremur, non ad vitam resuscitaremur. Quod quia ferre non potuit, mortem, eamque durissimam amplexus est, malens in seipsum crudelis esse, quam nos miseros in exilij huius captiuitate relinquere. Mortuus est igitur, vt nos viuificaremur. Mors illius nostræ vitæ reparatio est. Dum ille spontè moritur, nos ex æterna morte resuscitamur ad vitam sempiternam.

ternam. Sed non proderit nobis mors illius, nisi & nos moriamur. Nam quamuis, vt dixi, specialiter hæc verba ad Christum referenda sint, possant tamen & ad quemlibet hominem accommodari, vt sit iste sensus: Nisi quis mortuus fuerit vitijs & peccatis, solus manet, omni diuina gratia destitutus, & postea mittendus in miserissimam inferni solitudinem, vbi est extrema desolatio. Si autem mortuus fuerit, fructum multum adfert, diuina gratia eum mouente, atque per eum efficiente omne opus bonum. Id iam certa quotidiana experientia verum probamus.

Multi sunt præclarè docti, qui strenuè concionentur ad populum, aut multos scribant codices, & tamen paruum aut nullum faciunt fructum, eo quod peccatis mori non velint, atque eo ipso sese alijs reddant contemptibiles. Qui autem contemptui est, eius quoque doctrina despicitur. Sed & plures alijs magna quædam faciunt opera, largas conferunt eleemosynas, orant & ieiunant, & habent exercitia sua externa: verum quamdiu Deum contemnunt, vitijsquæ mori nolunt, soli manent diuinæ gratiæ expertes. Tamen non debent isti eiusmodi benefacta abijcere. Nam sæpè per talia eo percingunt, vt reuera sibi & peccatis moriantur. Qui autem hoc pacto mor-

tui sunt, illi vtique ingentes ferunt fructus quandoquidem Dei gratia & charitate præditi sunt, atque inde quicquid ex charitate agunt, meritorium illis fit: sed & alijs plurimum profunt, Deo per eos tanquam viuâ & apta organa suam voluntatem efficaciter exequente ac operante. Sed vt ita moriamur, principio difficilè est: quo fit vt penè omnes mori nolint. *O mors quam amara est memoria tua homini sensibus suis & huic mundo dedito: Et tamen nisi mors præcedat, vita obtineri non potest. Non vis mori vitijs morieris ergo semper sine vllo fine in flammis sulphureis. Sed durum est, inquis. Tenta quotidie aliquid, & leuius fiet. Difficilis est ascensus montium, sed paulatim scandendo ad cacumen peruenitur. Saxum licet durissimum guttæ cauant sæpè cadendo. Nemo magis proficit in virtutibus, quam qui magis difficilia & contraria sibi fortiter vincere nititur. Copiosior namque datur illi gratia, qui sese magis vincit, & in spiritu mortificat. Ora Deum, & perferora in labore: senties breui arridentem gratiam, & quod prius labor & dolor erat, gaudium & voluptas erit. Duo quædam plurimum faciunt ad sui mortificationem: vt videlicet etiam violenter te subtrahas quo natura vitiose propensa est: & feruenter assequi coneris bona illa, quorum te magis indignum senseris. Vigila super teipsum, excita & adhortare teipsum. Millies lapsus, rursus arma corripe, instaure animum, renoua propositum. Non fatigabis Deum post lapsum homiliter reuertendo, etiamsi millies reuertaris. Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim quædam propter Deum adhibueris. Nemo verius, felicius, securius, quietius viuit, quam qui sibi ipsi & vitijs mortuus est. Nam in quo vitia etiamnum dominantur & sæuiunt, quo pacto is verè & tranquillè possit viuere? Quod etiam philosophi quidam non ignorantes, maximo labore & infatigabili studio malas animi perturbationes siue passionis edomare nitebantur, vt tanto essent animo sereniore & aptiore ad contemplantam veritatem. Sed quærat aliquis, quid ad sui mortificationem pertineat? Nimirum pertinet eo, vt pro peccatis admissis congruam agamus pœnitentiam, vt mala nostra*

etiam mortui vitijs quantum fructum sibi faciant.

Mortui vitijs quantum fructum sibi faciant.

inquis. Tenta quotidie aliquid, & leuius fiet. Difficilis est ascensus montium, sed paulatim scandendo ad cacumen peruenitur. Saxum licet durissimum guttæ cauant sæpè cadendo. Nemo magis proficit in virtutibus, quam qui magis difficilia & contraria sibi fortiter vincere nititur. Copiosior namque datur illi gratia, qui sese magis vincit, & in spiritu mortificat. Ora Deum, & perferora in labore: senties breui arridentem gratiam, & quod prius labor & dolor erat, gaudium & voluptas erit. Duo quædam plurimum faciunt ad sui mortificationem: vt videlicet etiam violenter te subtrahas quo natura vitiose propensa est: & feruenter assequi coneris bona illa, quorum te magis indignum senseris. Vigila super teipsum, excita & adhortare teipsum. Millies lapsus, rursus arma corripe, instaure animum, renoua propositum. Non fatigabis Deum post lapsum homiliter reuertendo, etiamsi millies reuertaris. Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim quædam propter Deum adhibueris. Nemo verius, felicius, securius, quietius viuit, quam qui sibi ipsi & vitijs mortuus est. Nam in quo vitia etiamnum dominantur & sæuiunt, quo pacto is verè & tranquillè possit viuere? Quod etiam philosophi quidam non ignorantes, maximo labore & infatigabili studio malas animi perturbationes siue passionis edomare nitebantur, vt tanto essent animo sereniore & aptiore ad contemplantam veritatem. Sed quærat aliquis, quid ad sui mortificationem pertineat? Nimirum pertinet eo, vt pro peccatis admissis congruam agamus pœnitentiam, vt mala nostra

etiam mortui vitijs quantum fructum sibi faciant.

Mortui vitijs quantum fructum sibi faciant.

inquis. Tenta quotidie aliquid, & leuius fiet. Difficilis est ascensus montium, sed paulatim scandendo ad cacumen peruenitur. Saxum licet durissimum guttæ cauant sæpè cadendo. Nemo magis proficit in virtutibus, quam qui magis difficilia & contraria sibi fortiter vincere nititur. Copiosior namque datur illi gratia, qui sese magis vincit, & in spiritu mortificat. Ora Deum, & perferora in labore: senties breui arridentem gratiam, & quod prius labor & dolor erat, gaudium & voluptas erit. Duo quædam plurimum faciunt ad sui mortificationem: vt videlicet etiam violenter te subtrahas quo natura vitiose propensa est: & feruenter assequi coneris bona illa, quorum te magis indignum senseris. Vigila super teipsum, excita & adhortare teipsum. Millies lapsus, rursus arma corripe, instaure animum, renoua propositum. Non fatigabis Deum post lapsum homiliter reuertendo, etiamsi millies reuertaris. Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim quædam propter Deum adhibueris. Nemo verius, felicius, securius, quietius viuit, quam qui sibi ipsi & vitijs mortuus est. Nam in quo vitia etiamnum dominantur & sæuiunt, quo pacto is verè & tranquillè possit viuere? Quod etiam philosophi quidam non ignorantes, maximo labore & infatigabili studio malas animi perturbationes siue passionis edomare nitebantur, vt tanto essent animo sereniore & aptiore ad contemplantam veritatem. Sed quærat aliquis, quid ad sui mortificationem pertineat? Nimirum pertinet eo, vt pro peccatis admissis congruam agamus pœnitentiam, vt mala nostra

etiam mortui vitijs quantum fructum sibi faciant.

Mortui vitijs quantum fructum sibi faciant.

inquis. Tenta quotidie aliquid, & leuius fiet. Difficilis est ascensus montium, sed paulatim scandendo ad cacumen peruenitur. Saxum licet durissimum guttæ cauant sæpè cadendo. Nemo magis proficit in virtutibus, quam qui magis difficilia & contraria sibi fortiter vincere nititur. Copiosior namque datur illi gratia, qui sese magis vincit, & in spiritu mortificat. Ora Deum, & perferora in labore: senties breui arridentem gratiam, & quod prius labor & dolor erat, gaudium & voluptas erit. Duo quædam plurimum faciunt ad sui mortificationem: vt videlicet etiam violenter te subtrahas quo natura vitiose propensa est: & feruenter assequi coneris bona illa, quorum te magis indignum senseris. Vigila super teipsum, excita & adhortare teipsum. Millies lapsus, rursus arma corripe, instaure animum, renoua propositum. Non fatigabis Deum post lapsum homiliter reuertendo, etiamsi millies reuertaris. Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim quædam propter Deum adhibueris. Nemo verius, felicius, securius, quietius viuit, quam qui sibi ipsi & vitijs mortuus est. Nam in quo vitia etiamnum dominantur & sæuiunt, quo pacto is verè & tranquillè possit viuere? Quod etiam philosophi quidam non ignorantes, maximo labore & infatigabili studio malas animi perturbationes siue passionis edomare nitebantur, vt tanto essent animo sereniore & aptiore ad contemplantam veritatem. Sed quærat aliquis, quid ad sui mortificationem pertineat? Nimirum pertinet eo, vt pro peccatis admissis congruam agamus pœnitentiam, vt mala nostra

etiam mortui vitijs quantum fructum sibi faciant.

Mortui vitijs quantum fructum sibi faciant.

inquis. Tenta quotidie aliquid, & leuius fiet. Difficilis est ascensus montium, sed paulatim scandendo ad cacumen peruenitur. Saxum licet durissimum guttæ cauant sæpè cadendo. Nemo magis proficit in virtutibus, quam qui magis difficilia & contraria sibi fortiter vincere nititur. Copiosior namque datur illi gratia, qui sese magis vincit, & in spiritu mortificat. Ora Deum, & perferora in labore: senties breui arridentem gratiam, & quod prius labor & dolor erat, gaudium & voluptas erit. Duo quædam plurimum faciunt ad sui mortificationem: vt videlicet etiam violenter te subtrahas quo natura vitiose propensa est: & feruenter assequi coneris bona illa, quorum te magis indignum senseris. Vigila super teipsum, excita & adhortare teipsum. Millies lapsus, rursus arma corripe, instaure animum, renoua propositum. Non fatigabis Deum post lapsum homiliter reuertendo, etiamsi millies reuertaris. Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim quædam propter Deum adhibueris. Nemo verius, felicius, securius, quietius viuit, quam qui sibi ipsi & vitijs mortuus est. Nam in quo vitia etiamnum dominantur & sæuiunt, quo pacto is verè & tranquillè possit viuere? Quod etiam philosophi quidam non ignorantes, maximo labore & infatigabili studio malas animi perturbationes siue passionis edomare nitebantur, vt tanto essent animo sereniore & aptiore ad contemplantam veritatem. Sed quærat aliquis, quid ad sui mortificationem pertineat? Nimirum pertinet eo, vt pro peccatis admissis congruam agamus pœnitentiam, vt mala nostra

T. VI
22

Isaia 58.
Quoniam ad
mortificatio-
nem vitioru
pertineant.

Rom. 12.

2. Cor. 10.

Psal. 26.

seribus castigemus, vt cum S. Ezechia recogitemus omnes annos nostros in amaritudine animæ nostræ. Hoc molestum est carni & portioni sensitiuæ siue sensitalitati, sed mortificanda est, & rationi subiicienda. Pertinet etiam eo, vt corpus subditum sit spiritui, vt earum rerum quæ ad corporis sustentationem pertinent, sicuti est, cibus, potus, somnus, vestimenta &c. nihil amplius illi tribuamus, quam profic ei ad seruiendum Deo. Nam qui plus illi tribuit, vitiorum fomenta ei subministrat, armatq; seruum in pœniciem Domini sui. Vnde Apostolus ait: *Obsecro vos per misericordiam Dei, exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem sanctam, Deo placentem.* Ad hæc pertinet ad mortificationem, vt anima cunctis corporis membris bene viuatur, videlicet ad exequendam iustitiam, & actus bonos, non autem ad perpetuanda mala. Non enim sumus nostri, sed Domini. Itaque illi totos nos mactare debemus, non vitijs. Præterea eodem requiritur, vt vires inferiores, sensus externi & appetitus sensitiui rationis imperio subiaceant, ne per illa vel eorum actiones ratio impediatur à bonis, & animus à diuinorum contemplatione destineatur. Denique huc exigitur, vt ratio & voluntas Deo subdita sit, ita vt iuxta diuinæ legis, sacræ scripturæ, & fidei Catholice normam & præscriptum omnes rationis & voluntatis actiones dirigantur quod quidem fit per fidem, spem, & charitatem. Redigendus namque est, & captiuandus intellectus, vt ait Apostolus, in obsequium Christi, vt ea omnia, quæ sunt fidei Christianæ, incunctanter credat, tamen captum rationis naturalem longè latequæ excedant. Voluntas etiam ita Deo subdenda est, vt quæ credit, amet, vt appetat inuisibilia, visibilia contemnat, cupiatq; toto corde videre bona Domini in terra viuentium. Hoc pacto quisquis bene mortuus fuerit, non poterit non maximos referre fructus. Memoria quoque animæ repurganda est, vt nihil in ea resideat quo Dei in ea actio aut locus impediatur. Sequitur:

Qui amat animam suam, perdet eam. Et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam.

Ecce quomodo ubique verbum Dei, & doctrina Euangelica carnis damnat voluptates, eamq; persequi & odisse iubet. Nemo se fallat, credens sola fide nos saluos fieri, atque interim molliter & delicatè viuens. Qui amat, inquit, Dominus Iesus, animam suam, perdet eam, hoc est, quisquis carnalibus & illicitis animæ suæ desiderijs obsequitur & satisfacit, malens illi parere, quam præceptis Dei, quæ ubique nostris concupiscentijs aduersantur & contradicunt, is perdet eam in mortem sempiternam. Hortatur carnalis anima, vt diu dormias, vt laute & splendide epuleris, vt mulceas aures varijs musicorum organis, sola voluptatis causa, vt ocio desiderijs indulgeat, vt iocis & fabulationibus tempus transigas, vt securus de misericordia Dei pœnitentiam differas in extremam senectutem. Quod si illi acquieueris, absque vlla hæsitacione peribis. Diues ille Euangelicus, qui multas sibi parârat opes, quando cœpit velle animam dare voluptatibus, & frui bonis vitæ huius audiuit: *Stulte, hac nocte tollent à te animam tuam: & quæ parasti, cuius erunt? Amabat ille perditè animam suam, eoquæ penitus perdidit. Iudas Domini proditor postquam animi sui concupiscentiam, quam profigare &*

Animam male amare qd
fit.

Lucæ 12.
Ioan. 13.
Matth. 26.
Marc. 14.

odisse debuisset, expleuerat, acceptis à Iudæis triginta argenteis quibus Dominum vendidit, abiens laqueo se suspendit. Accidit quandoque, vt diues quidam morti vicinus admoneretur confessionem facere, & instar Christiani hominis sese ad mortem præparare. Sed aliquoties repulit confessarium, spe salutis recuperanda. Videns autem mortem adesse præ foribus, iussit sibi arcam suam nummis plenam adferri. Qua allata, manu versabat pecuniam donec animam exhalaret. Confiteri autem non voluit. Tremenda res. Accidit illi, vt in morte obliuisceretur sui, qui viuens oblitus fuerat Dei. Amauerat iste, vt apparet animæ suæ iniquam concupiscentiam, & diuitijs comparandis inhauerat. Itaque animæ suæ ne in extremis quidem consulere potuit, nimio deuinctus amore diuitiarum. O quot sunt homines eiusmodi, qui tam perniciosè amant animas suas, illarum perniciosissimis semper fauendo & obsequendo cupiditatibus: sed certè breui & animas suas & quicquid modo corradunt, perdent.

Qui autem odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam. Quod D. Gregorius Papa quadam Homelia exponens: Tunc, inquit, animam nostram bene odimus, cum eius carnalibus desiderijs non acquiescimus, cum eius appetitum frangimus, eius voluptatibus reluctamur. Quæ ergo contempta ad melius ducitur, quasi per odium amatur. Certè dum Paulus Hierosolymam pergeret, propheta Agabus zonam illius apprehendit, suisque pedibus alligauit, dicens: *Virum, cuius hæc zona est, sic alligabunt Iudæi in Hierusalem.* Sed is, qui animam suam perfectè oderat, quid dicebat? Ego non solum alligari, sed & mori paratus sum in Hierusalem propter nomen Domini Iesu Christi: nec facio animam meam præciosiorem quam me. Ecce quomodo animam suam amando oderat, imo odians amabat, quam cupiebat pro Iesu morti tradere, vt hanc ad vitam de peccati morte suscitaret. Hæc Gregorius. Non est igitur amanda anima amore improbo, carnali, priuato, vitioso, vt consentiamus illi in rebus illicitis ac pernitijs, & à diuina voluntate & recta ratione discrepantibus: sed odienda potius, vt vim quandam illi inferamus, vbi nos cupit abstrahere à iustitia, & cogamus eam diuinis inharere mandatis. Vbi sane virilis adhibenda animi seueritas est, vt nullis tentationibus cedamus, nulla pusillanimitate frangamur. Quantumcunque importunis vrgeamur concupiscentiæ stimulis, non est tribuendus assensus: sicut parentes infantibus etiam acerrimè plorantibus nolunt tribuere ea, que sciunt eis obfutura. D. Bernardus sermone XXX. in Cantica scribit in hæc verba: Tu quoque si propriam deseras voluntatem, si corporis voluptatibus perfectè renuncies, si carnem tuam crucifigas cum vitijs & concupiscentijs, sed & mortifices membra tua quæ sunt super terram, probabis te Pauli imitatore, qui non facies animam tuam præciosiorem teipso: probabis & Christi discipulum, etiam illam perdendo salubriter. Et quidem prudentius eam perdis, vt custodias, quam custodis, vt perdas. Nam qui voluerit animam suam saluam facere, perdet eam. Perdet eam, inquit, siue ponendo vt martyr, siue affligendo vt poenitens. Quanquam genus martyrij est, spiritu facta carnis mortificare, illo nimirum quo membra cadunt ferro, horrore quidem mitius, sed diuturnitate molestius: Hactenus Bernardus: qui quidem perdere hic in bonam partem interpretatus est, quod nos in ma-

Paradigma
in suos opum
amatores.

Animæ quif-
nam suâ pro-
bè odiat
Gregorius.

Acto. 21.

Animæ quia
sibi ipsi mori
dicatur.

Bernardus.
Voluptatibus
prauis quæ-
dam anima
resistat.
Galat. 5
Col. 3.
Acto. 21.

Iosa. 12.
Animæ per-
di bifariam.

T. VI
22

Auguſt. lam expoſuimus. Tolerari vtraque interpretatio poteſt: tamen Auguſtino teſte, & iſtis quoque Euangelij verbis aſſentientibus, potius de malo, quam bono accipiendum eſt, vt ſit ſenſus. Qui malè amat animam ſuam in hoc mundo, perdet eam in futuro: qui bene odit in hoc mundo, cuſtodit eam in vitam æternam. Loquitur autem hic Dominus de anima per peccatum vitiatam, quæ ſemper in malum procliuiſ eſt. Alioqui ratio ad optima hortatur. Damnantur autem hac ſententia omnes, qui aſperam & duram viuendi rationem fugiunt, & ſuauiſ ac mollia amplectuntur. Videant Euangelici noſtri, quam pulchrè ſua doctrina ex Epicuri potius, quam Chriſti ſchola profecta, cum verbo Dei conſentiant. Sed aduertunt haud dubio etiam ipſi toto ſe errare cælo, & tamen vel peccati delectatio, vel præſacta animi obſtinatio non ſinit eos palinodiam canere. Qui ſi cogitarent humanum eſſe errare & labi, nec cuiquam vitio verti poſſe, ſi erraſſe ſe doleat, proculcarent quæ animi ſuperbiam, facilè & cum Deo, & cum hominibus in gratiam redire poſſent. Sequitur:

Si quis mihi miniſtrat, me ſequatur. Et vbi ſum ego, illic & miniſter meus erit.

O verbum breue, ſed non parum multa complectens. Non eſt miniſter Chriſti, qui Chriſtum non ſequitur. Quid eſt ſequi Chriſtum? Eius humilitatem, obedientiam, manſuetudinem, mundi contemptum, patientiam, charitatem imitari. Habes Chriſtiane ſatis ſuperty quod agas. Si miniſter Chriſti es, imitare Dominum tuum. Et ne putes virtutum ſtudia & actus ſua carere mercede, audi Dominum promittentem: *Vbi ſum ego, illic & miniſter meus erit*: hoc eſt, in vita ſempiterna, vbi vnuiſquiſque mercedem accipiet iuxta laborem ſuum, vbi parce meret, qui hic parce ſeminauerit. Habemus ducem quem ſequamur, habemus præmium quod ſperemus. Non eſt nobis turpe filium Dei imitari: imo verò gloria magna eſt ſequi Dominum: longitudo enim dierum aſſumetur ab eo. Nihil eſt melius, quam timor Dei, & nihil dulcius quam reſpicere in mandatis Domini: non vti que ad cognoscendum duntaxat, ſed ad faciendum ea, quod eſt ſequi Saluatorem. Ipſe enim ait: *Non veni facere voluntatem meam, ſed eius qui miſit me*. Tu quoque imitare illum, & propria calcata voluntate, fac quæ tibi præcepit Deus.

D. Baſilius circa hæc verba pulcherrima vitur adhortatione, quam hoc partim adferre placet. Tu quiſquis, inquit, candidatus cæleſtis gloriæ ampliffimum expectis honorem, animum huc aduerte: tu inquam cui in animo eſt, Chriſto vt comes aſſideas indiuiduus, audi illam regis tui eximiam vocem: *Si quis mihi miniſtrat, me ſequatur. & vbi ego ſum, ibi & miniſter meus erit*. Vbi ergo Chriſtus eſt rex? In cælo ſine dubio. Huc tuus tibi, ô Chriſti miles, dirigendus eſt curſus. Obluiſcere quicquid hic in terris refectionis haberi poteſt. Deinde deſcribit vitam militis terreni, ſub rege ſtipendia facientis: poſt ita proſequitur: Age igitur Chriſti miles, qui iam tenuia quædam ex rebus humanis exempla inſpexeris, ſubeat animum tuum ſempiternorum honorum cogitatio: propoſitum tibi vitæ genus ſit, domo, ciuitate, ac poſſiſſione rerum omnium carens: ſolus eſto, atque ab omnibus vitæ huius curis liber. Non te vlla impediatur, illigetve de coniuge cupiditas, non deſi-

Anima quidnam hoc loco ſignificat.

Lutherani vti huic Euangelio Chriſti contradicunt.

Sequi Chriſtum quid ſit.

1. Cor. 5.

2. Cor. 9.

Ecele. 23.

Ibidem.

Ioan. 5.

Baſilius.

Ioan. 12.

Miles Chriſti quinam militare debeat.

de filijs sollicitudo: quando alienum hoc est penitus à cælestis militiæ disciplina. Hæc Basilus: quæ quia possunt quibusdam ingrata videri, quod ad monasticam inuitent, nosq; hæc laicis potius scribimus, quam qui sacris initiati sunt aut monasticam profitentur, nolumus diutius prosequi: attamen vt sciant etiam ipsi qui coniugio seruiunt, quid faciendum sibi sit, si Christi ministri esse velint, ex eodem sanctissimo viro pauca adhuc commemorabimus. Non est, ait, quamobrem tu qui ad uxorem animum applicare maluisti, perinde quasi ea re mundum tibi amplecti licitum sit, desidia te des: quando eo maiore tibi labore contendendum est, attentioreque animi vtendum vigilantia, vt salutem inuenias: veluti qui sedem tibi in medijs laqueis, mediaque rebellium potestatum ditione delegeris, vbi peccatorum assidua ante oculos posita irritamenta habeas, ad quæ concupiscenda omnes sensuum tuorum libidines assidue loco veluti emotæ impellantur. Quocirca intelligere debes neuti quam effugere te posse, quin cum diabolo tibi sit deluctandum, ex eoque nullo modo victoriam te sine multis laboribus, pro Euangelicorum præceptorum conseruatione susceptis, reportaturum. Vnde cetera apud eundem. Ergo minister Christi nemo erit, nisi qui pro Christo legitimè certauerit. Quod si in certamine perseuerauerit, victor ibit ad cælos, eritque semper cum Domino suo.

2. Tim. 2.

Si quis mihi ministrauerit, honorificabit eum Pater meus qui est in cælis.

His verbis, vt ait Augustinus, intelligitur Dominus exposuisse quod supra dixerat, illic & minister meus erit. Nam quem maiorem honorem accipere poterit adoptatus, quam vt sit, vbi est vnicus? Sed quæ est ignauia, imo insania nostra, vt si quis propositus sit honor temporalis, ad illum consequendum per ignem & aquam omnes properemus, cælesti autem & æterno oblato nobis honore vix quisquam sit, qui pedem loco mouere vellet? Ostulti filij hominum, tamen quandoq; sapite. Quare tam miserè perditis animas vestras? Quare non videtis mundi vanitatem? Quærite Deum & veros honores, & felices ac beati eritis.

Augustin.

SERMO IN EODEM FESTO.

De dandis elemosynis.

Disseruit, dedit pauperibus: iustitia eius manet in seculum seculi. Psalmo CXI. Szauente illa impiissima sub Decio tyranno Christianorum persecutione, inter alios, qui tum varijs conficiebantur supplicijs, etiam inuictissimus Leuita Laurentius peremptus est, tum quod Christi fidem negare noller, tum quod Ecclesiæ thesauros in vsus pauperum liberalissimè distribuisset. Postulabat Tyrannus thesauros sibi dari, quos Philippus iunior Imperator Ecclesiæ donauerat: sed contemptus est à Leuita Laurentio Christianissimo, castissimo, simul ac sapientissimo: dumque speraret thesauros sibi illatum iri, oblatos sibi vidit numerosissimos sanctorum pauperum greges, in quorum victu atque vestitu sanctus martyr, vt ait Leo Papa, innumerosas condiderat facultates: quæ tanto integrius erant saluæ, quanto sanctius probantur expensæ. Hac de causa, vt equidem puto, recitatur

Suppliciorum
D Laurentii
illatorum
causa que tu-
erunt.

Leo Papa.

VVV hodie

T. VI
22

1. Cor. 9.

Crudelitas
quorundam
in pauperes
vide.

Rom. 2.

1. Ioan. 3.

Rom. 5.
In nimium
auros & im-
miserico-
dus.

Eccle. 25.

Ecc. e. 13.
Ambros.

Parentes qui
prohibus suis
miserationis
exempla re-
linquunt.

hodie Epistola, vbi de eleemosynis dandis fit adhortatio, commemoratur, que Psalms Davidici versiculus, quem nos thematis loco proposuimus, nempe: *Dixit dedit pauperibus, &c.* Vnde nos quoque sumpta hinc occasione operæ precium facturi videmur, si charitatem vestram ad præstandam eleemosynas exhortemur. Multi enim foedissima auaritiæ cupiditate inflammati, nihil ita fugiunt ac abhorrent, vt miseris præstare beneficium. Semper enim suis decedere facultatibus arbitrantur, quicquid in pauperum vsus contulerint. Vident quotidie velint nolint fratres suos Christianos, Christi sanguine redemptos, alios fame & siti affici, alios nuditate cruciari, alios morbis vexari, nec vllum habere subsidium, alios alijs calamitatibus subditos absque alicuius ope & auxilio: & tamen plus quam saxea, plus quam ferina duricia prætereunt ac negligunt miseros. Legunt isti aut aliunde bene norunt, Omnipotentem Deum ne ipsi quidem licet amantissimo cordis sui vnigenito pepercisse propter nos, qui est reuera immanis quædam miserationis excessus: & ipsi vilissimis ac breui amittendis pecunijs aduersum semetipsos. Christus Iesus Filius Dei pro nostri redemptione animam posuit, sanguinem fudit, totum se impendit, cum tamen non amici sed inimici illius essemus: isti autem neque pecunias illius causa fundere dignantur, sed adamantinis pectoribus despiciunt eum nudum & peregrinum pro nobis mortuum. Possint hæc feras & saxa mollire, & tamen homines nihil mouent. Malumus plerique humanitatis & misericordiam esse expertes, quam vel parum tribuere. Etiam si moriantur innumeræ, extrema rerum omnium penuria adacti, nihil ad nos attinet: plus cruciat nos modicæ pecuniæ erogatio, quam mortis miserorumi. Et qua tandem ratione poterimus grauissimos inferorum cruciatus euadere? Si nihil aliud a nobis mali perpetratum sit, nonne hoc vnum iustissimam nobis damnationem conciliat? Quænam sunt in illo homine humanitatis vestigia, qui cum possit absque suo detrimento consortem naturæ suæ inopia laborantem releuare ac reficere, tamen penitus non curat, nec vlla illius necessitate, nullis lacrymis, nullis precibus, nullis miserijs flecti potest? Qui verò talis vti- quam potest vel audeat diuinam sperare misericordiam, qui tam crudelis est in proximum suum? In hominem similem sibi non habet misericordiam, & propitiationem petit à Deo? Quis exorabit pro delictis illius? Et tamen omne animal diligit simile sibi: nec quicquam tam est secundum naturam, quæ innare naturæ consortem. Fingunt sibi multas causas quasdam friuolas, & caluas excusationes, & tanquam mentiri possit Deus, aut quicquam iniqui præcipere, res suas indigentibus impartiri metuunt. Aiunt prospiciendum esse sibi ac suis. Rectè quidem. Sed Christus pauper negligendus non est. Necessaria sibi ac suis vt procurent, nemo vetat: porro grandes coacervare diuitias quorsum attinet? Qui prolibus suis bene prospectum cupiunt, liberalitatis ac misericordiam exempla eis relinquant. Opes mediocres sæpè longè vtiliores sunt, quam nimium abundantes. Cui enim parum relictum est, cogitur ipse cura & industria sua quod sibi deesse conspiciat, comparare. Qui autem rebus abundat, vt plurimum comessando, potando, feortando, atque alijs improbis studijs eas abliguriunt. Interim eorum, à quibus ampla eis relicta sunt patrimonialia, nulla fit mentio: Vtrum animæ eorum in

penis vel refrigerio sint, perinde est illis. Quanto igitur satius est facultates suas in illorum vsus distribuere, quibus quicquid præstiteris, Christo præstitum dubitare non possis? Potest autem immenso carere præmio, quicquid in Christum collatum erit? Sed hic fide multa opus est. Non enim vides Christum, dum pauperi confers beneficium: & tamen Christus ibi est. Verum auaritia diffidentiam parit, ut quod tribuis, non multo auctius restituendum, sed amissum iri putes. O pessimum auaritiæ morbum, qui fiduciam homini aufert. Vnde rectissimè Apostolus vocat eam idololatriæ seruitutem. Agnosce ò homo Deum ac Dominum, à quo habes, quicquid boni habes. Cogita quæso quis nam tu ipse sis, quid dispenses, à quo consequus sis ea quæ obtines: qua denique ex causa tam multa tibi collata sint, Dei optimi maximi minister es, tuorum dispensator conseruatorum. Ne tibi persuadeas tibi vni donata ea quæ habes, aut eo te multa accepisse, ut tanquã communis naturæ hostis, tuis includas arcis, quod multorum necessitati à summo omnium parente præparatum est. Imo verò ea aliena cogites, ac commodata tibi potius, quam donata, ut in miseris ac inopes tanquã summi patris familias substantiam liberaliter ac sapienter distribuas, non tibi vni seu fur nequissimus, & raptor crudelissimus vsurpes. Noli ea repagulis & seris interclusa retinere, noli rerum vsus commoditatemq; inuidere hominibus, quarum à te quandoquæ in iudicio seuerissima exigenda ratio est: noli omnibus ad te auare retractis, omnes eorum vtilitate priuare. Si quid in pauperem contuleris beneficij, tibi ipsi consulas. Si tua tibi iniquè seruaueris, cum diuine illo epulone damnaberis, quem scriptura æternis ait supplicij deditum, non quod aliena rapuerit, sed quod sua miseris non sit impartitus. Crede mihi, imo crede diuinis literis, & pollicitationibus, quicquid pauperibus dederis, ad te multis modis auctum & multiplicatum reuertetur. Nam quemadmodum frumentum terræ mandatum, lucrum mittenti parat, & ex paucis granis, vberes consurgunt segetes: ita panis esuriienti præstitus, maximam conferenti in posterum adfert vtilitatem.

Est autem in faciendis eleemosynis diligenter vnicuique obseruandum. Primo vsant ex charitate. Nam alioqui minor illarum efficaciam est. Valent tamen etiam extra charitatem factæ, tum ad præparandum hominem ad suscipiendam gratiam, tum ad mitigandas pœnas æternas, si fortè in flagitijs obstinatus & impœnitens moriatur: tum ad obtinendum bonum aliquod temporale, quod tamen in eleemosynis præstandis præcipuè spectandum non est. Nam secundo curandum est, ut fiant propter Deum. Quanto intentio fuerit purior, tanto erit merces copiosior. Nihil autem ibi spectare aliud, quam laudes humanas quod faciebant pharisæi hypocritæ, quos Dominus in Evangelio reprehendit, aut temporalium diuitiarum retributionem, id non decet hominem Christianum, cui Deus promisit regna caelorum. Tertio videndum est, ut non animo inuito & tristi, sed voluntario ac hilariter fiant. *Hilarem enim datorem diligit Deus. Bona dat, qui cito dat.* Id autem facile est illis, qui in pauperibus Deum contemplantur. Quarto denique etiam hoc obseruandum est, ut eleemosynam, quæ triplex est, nempe cordis per compassionem, oris per correctionem, operis per largitionem, primo nobis ipsis impendamus: deinde proximis: in quibus etiam ordo ser-

Eleemosynas ipsi Christo erogati.

Auaritia vel dicitur idololatriæ seruitus. Galat. 5. Ephes. 5.

Diuitias non esse nisi aliorum, non propria bona.

Lucæ 16.

Quod egeno contuleris id non posse tibi petite.

In eleemosynarum erogatione quam obseruanda sunt.

Math. 5.

1. Cor. 9.

Eleemo 70b ut sit trip. ca.

T. VI
22

uandus est, vt præferantur fideles, domestici & propinqui: atque ex his iusti, si cæteræ circumstantiæ pares sint. Quæquam omnibus beneficiendum est, & bonis, & malis, & iustis & impijs, & amicis & inimicis, cum exigat necessitas, & facultas suppeditat. Sed pensandæ in his semper sunt circumstantiæ, vt sciri possit, quando & qua ratione, & vbi, & cui potissimum oporteat gratificari ac opem ferre. Neque verò ambigendum est, quin eleemosynarum largitio sit in præcepto, quandoquidem in Euangelio secundum Matthæum damnationis sententia plectendi leguntur, qui opera misericordie non præstiterint. Cur autem mortiferi peccati rei sint, qui eleemosynam præstare nolunt, ratio est, quod dilectio proximi, quæ est in præcepto, sine eleemosynarum collatione, seruari non potest. Porro ad dilectionem proximi certissimum est pertinere, vt non solum bene eis velimus, sed etiam bene faciamus, vt est apud D. Ioannem in epistola: *Non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate.* Item: *Qui habuerit substantiam huius mundi, & viderit fratrem suum, id est, proximum, necessitatem habere, & clausit visceribus suis ab eo, quomodo charitas Dei manet in illo?* Et Diuus Gregorius: Probatio, inquit, dilectionis exhibitio est operis. Verum in ipsa præstanda eleemosyna considerandum est, vt superflua tantum intelligantur necessario tribuenda, superflua, inquam, non solum quantum ad ipsum tribuentem pertinet, sed illos etiam, quorum cura ipsi incumbit. Hic adhibenda discretio est, vt non simus nimium pusillanimes, peccatum fabricando, vbi non est: nec auaritia retineamur, quo minus opem feramus indigentibus. Metuenda est enim illa D. Ambrosij sententia: *Passesurientem, passes fame morientem: Si non pauperi, occidisti.* Et illa D. Gregorij Papæ: *Tot quotidie diuites perimus, quot morientium pauperum apud se subsidia abscondunt.*

Possent hic innumera sacre scripturæ testimonia adducere, quæ vel commendant, vel etiam præcipiunt misericordie opera: sed quia illa cuiuslibet obuia sunt, omisis illis, aliquot sanctorum patrum ad faciendas eleemosynas adhortationes huc adferam, vt tanto magis apud vobis probentur, quanto maior est illorum autoritas & sanctitas, quorum verbis apud vos vtar. Primo loco placet D. Basilium commemorare, qui Homeliâ in diuites auaros sic ait: *Quantam te Deo beneficentissimo gratiam habere, quam hilarem esse te simul & in inopes munificum atque liberalem oportebat, quod non ipse pro foribus alienis cogere obtuleras esse & querulus, sed tuas alij occupant? Nunc autem tristis es & rogatu difficilis: occurfus pauperum vitas, ne fortè aliquid vel modicum coactò è manibus exeat. Vnam tantum nosti vocem: Non habeo, non dabo: Nam & pauper ego quoque sum. Pauper es, profecto pauper, & omnium egenus honorum. Pauper, inquam, charitate pauper, benignitate in indigos pauper, fide erga Deum pauper, pauper æterna spe. Quamobrem frumenti quodcumque possides, tuos fac fratres participes. Cras fortè marcescet. Hodie egenti da. Auaritia genus id pessimum est, nolite ne ea quidem, quæ facile corrumpuntur, inopi dare. Dixeris: Cui facio iniuriam, si mea retineo conseruans? Quæ illa, dic mihi, rurali vnde accepta hæc ad traducendam præsentem hanc vitam inuexisti? Perinde enim facis, ac si quis in theatro locum spectandi mox ve anteuertit alij arripere, cæteros ab arceat ingressu, suo vnus vsu id adiudicans, quod ad omnium.*

Circumstantiæ in benefici collatione quæ attendendæ.
Matth. 5.

Crudeles in pauperes cur peccant mortaliter.

1. Ioan. 1.
Ibidem.

Gregor.

Superflua ex quibus præstanda est eleemosyna qui intelligenda.

Ambrosius.
Gregorius.

Eleemosynâ necessario quædam probari sanctorum patrum testimonijs.
Basilius.

Auarorum excusationes quo minus egenis tribuatur impie.

Auaritia genus pessimum quodnam sit.

omnium communem usum proponitur? Tales & diuites existunt. Communia namque cum priores obtinuerint, propria faciunt occupando. Nam si tantum quisque usurparet, quantum ad propriæ necessitatis solatium faceret, superfluumque egentibus tribueret, nemo profecto esset diues, nemo item pauper. Nonne nudus ex utero matris excidisti, nudusque rursus reuerteris ad humum? Hæc tibi bona præsentia unde? Si à casu dixeris, impius es, cum non agnoscens qui te condidit, neque ei qui dedit rependens gratiam. Quod si ex Deo te illa habere fateris, dic mihi, quam obrem hæc sortitus es? Non enim iniustus est Deus, qui ea quæ sunt ad victum, inæqualiter nobis diuiserit. Cur tu diues es, ille pauper? Profecto non ob aliam causam, nisi ut tu benignitatis ac fidelis administrationis mercedem accipias, ille verò patientiæ maximis præmijs honoretur. Tu verò insatiabilis auaritiæ lacertis omnia circumplexus, & tot homines illis priuans, neminem te lædere putas? Quis quæso, est auarus? Ille qui eo quod satis esse debet, non est contentus. Quis verò peculator? Ille qui ad se vnum transfert, quæ singulorum sunt. Tu ergo non auarus? Non tu peculator, cum ea quæ ad dispensandum distribuendumque receperis, tibi propria facis? Num qui vellem diriquerit, spoliator nominabitur: qui autem nudum non tulerit, modo possit, alterius cuiusdam nominis appellatione dignus erit? Esurientis est panis, quem tu retines: nudi est vestis, quam in arca custodis: discalceari calceus, qui apud te marcescit: egentis argentum, quod tu tertæ in fossam possides. Quare tot iniurius es hominibus, quot poteras opem conferre.

Quomodo nemo possit esse diues, nemo pauper. Iob 2.

Diuites aut pauperes eum Deus quodam esse sinat.

Auarus reuera quisquam dicatur.

Basilios.

Concupiscentia insatiabilis ut faciat homines voce pauperes.

Diuites cur Deus esse quodam permittat.

Diuitias opulentiorum

Idem alibi dicit: Sustinens inexoratus abs te pauperem reijcere, nec meritis iudicis minas, ac ea quæ se ille pollicitus est hominibus huiusmodi redditurum. Non te miseret? misericordiam non inuenies. Non aperuisti domum tuam? à regno Dei excluderis. Non dedisti panem? non vitam recipies æternam. Sed & pauperem te ipsum dicit. Et ego tecum sentio. Pauper profecto est, qui multis indiget. Pauperes, inquam, insatiabilis concupiscentia reddit. D. Ioannes Chrysostomus Homelia XX XIII. ad populum Antiochenum sic habet: Tuarum es o homo dispensator pecuniarum, non minus quam qui Ecclesiæ bona dispensat. Sicut igitur ille potestatem non habet, ea quæ propter pauperes à vobis erogantur, temerè & ut casu venit dispergendi, quoniam in pauperum data sunt alimentum: ita neque tua. Et si namque paternam excepisti hereditatem, & ita possides quæcumque tibi sunt, ita quoque tamen Dei sunt omnia. Postea verò tu quod erogasti quidem, tibi vis dispensari diligentia: Deum verò sua non censet maiori nos repetiturum vehementia, sed ea simpliciter passurum pereuntia? Non ita est, nequaquam. Hæc enim propterea tibi concessit ut dares illis escam in tempore opportuno, egenis, esurientibus: sicut tu conferuo dispensanda dedisti, itidem & Deus te vult hæc incongrua erogare. Propterea quoque cum auferre possit, ea demisit: ut exhibendæ virtutis occasionem habeas, ut alterum alterius indigentem constituens, mutuam charitatem redderet feruentiorem. Non enim ad hoc accepisti, ut in delicias absumeres, sed ut in elemosynam erogares. Nunquid enim tua possides? Res pauperum tibi sunt creditæ, siue ex laboribus iustis, siue ex hereditate paterna possideas. Nunquid enim non potuit Deus hæc tibi auferre? Verum hoc non facit, in potestate tua ponens.

T. VI
22

necessitates esse pauperū. ponens liberam in pauperes liberalitatem. Tu vero, queso, considera, quomodo per omnes parabolas non suis congruè pecunijs vcentes punit. Nec enim virgines aliena rapuerant, sed propria non dederunt. Neque qui talentum in terram defodit, iniustum vsum sibi vendicauit, sed quia non genuinavit: nec esurientem despicientes quod aliena rapuerint puniuntur, sed quoniam sua non disperferunt. Audiamus itaque quotquot ventri indulgemus, quotquot in opiparas conuas expendimus diuitias, nihil nobis pertinentes, sed indigentibus debitas. Non enim quoniam ex benignitate multa de tuis erogare iustus es, hac ideo putas esse tua. Tibi mutuauit, vt laudabilis fieri posses. Ne tua igitur esse putes ei sua præbens: nec enim si cui tu munuisses, vt abiens aliquas possit quæstuum occasiones inuenire, illius pecunias esse diceres. Igitur & tibi Deus tradidit, vt cælum lucrari posses. Ergo benignitatis excessum ne facias ingratitude materiam. D. Ambrosius sanctissimus Ecclesie Doctor scribit in hunc modum: Habe diues hypothecas, inopum sinus: habeas hypothecas, viduarum domos: habeas hypothecas, ora infantium orphanorum. Item: Si peregrinum sub te stum tuum inducas, si suscipias egentem, ille tibi acquirit sanctorum amicitias & æterna tabernacula. Et rursus: Tu qui putas te manum habere sanam, caue ne autortia, caue ne sacrilegio contrahatur. Extende eam sæpius, extende eam ad illum pauperem, qui te obsecrat: extende vt proximum iuues, vt vidua feras præsidium, eripias iniuriam, quem vides iniuste contumelie subiicere. D. Maximus Episcopus Thurinens, Eleemosyna, inquit, quodammodo animamatum aliquod est lauacrum, & si quis forte post baptismum humana fragilitate deliquerit, superfit ei vt iterum eleemosynis emundet, sicut ait Dominus: Date eleemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis. D. Cyprianus gloriosissimus martyr & Episcopus, quem me oportuit primo loco commemorasse, sic ait: Locupletem te esse dicis & diuitem, & vtendum putas ijs que Deus possidere te voluit. Vtere, sed ad res salutare: vtere, sed ad bonas artes: vtere ad illa, que Deus præcepit, que Dominus ostendit. Diuitem te sentiant pauperes, locupletem sentiant indigentes. Patrimonia tua Deo fœnera, Christum ciba. Commenda illic thesauros tuos, vbi nullus fur effodiat, quo nullus insidians grassator irrumpat. Possessiones tibi sed cælestes magis compara, vbi fructus tuos iuges ac perennes & ab omni contactu iniurie secularis immunes, nec rubigo atterat, nec grando cædat, nec sol urat, nec pluuia corrumpat. Nam delinquis & hoc ipso in Deum, si ad hoc tibi ab illo diuitias datas credis, vt illis non salubriter perfruaris. Tentatio est patrimonium grande, nisi ad vsus bonos census operetur, vt patrimonio suo vnusquisque locupletior, magis redimere debeat, quam augere delicta. Denique sanctissimus atque eruditissimus Pontif. Leo ita scriptum reliquit: Magna est eleemosyna, que ardentium criminum globos beneuolentie sue fonte refrigerat, & quodam irriguo largitatis obruit incendia delictorum: vt quamuis offensus Deus, quamuis criminibus prouocatus, cogatur liberare eleemosynis, quem disposuerat punire peccatis. Possem hic innumera alia tum sacre scripturæ, tum sanctorum Patrum dicta proferre, sed vitanda nimietas est. Tamen memoratu dignam D. Hieronymi sententiam non omittere, qua sic ait. Qui diuitiarum seruus est, diuitias custodit vt seruus: qui

necessitates esse pauperū.

Math. 9.
Lucæ 9.

Math. 9.

Bona temporaria vt Deus diuitibus tantum mutuat.

Ambrosius.

Esaiæ 58.

Ambros.

Maximus. Eleemosyna vti sit lauacrum animarum. Lucæ 11. Cypriann.

Math 9.

Diuitiz vt sine tentatio periculosa.

Leo Papa.

Hieron.

qui autem seruitutis excusserit iugum, distribuit eas ut Dominus. Hoc enim interest, diuitias habere, & diuitijs seruire: ijs si uti scias tibi seruiunt: si uti nescias, illis seruis. Itaque dilectissimi, ne sim prolixior, contemnamus diuitias, Christi paupertatem sectemur, cogitemus diuitias perdere animam, si non rectè dispensentur sciamus eas non veras, sed falsas opes esse. Solæ nanque virtutes, veræ diuitiæ sunt. Attendamus ut mentem deprimant, quam breuis & fallax sit vita præsens, quam innumera pariat mala diuitiarum amor, quam non expleant animæ sitim quantumuis immensæ opes mundi, quam turpiter & profusè sæpius ab alienis concoquantur. & quod pauca necessitati sufficiant, quod nudi hinc exhibimus, & cuncta alijs fortè extraneis & ingratis relinquimus, quod rerum nostrarum non domini, sed dispensatores simus. Horum diligens consideratio faciet nos ad contemnenda præsentis vitæ bona, & præstandas elemosynas alacriores, præstante Domino nostro Iesu Christo, cui cum Patre & Spiritu sancto est gloria sempiterna, Amen.

Diuitias habere ac diuitijs seruire quid differant.

Diuitiæ veræ ut sint solæ virtutes.

IN SOLENNITATE ASSUMPTIONIS GLORIOSISSIMÆ SEMPERQUE VIRGINIS MARIE LECTIO
libri Ecclesiastici, Capite XXIII.

N omnibus requiem quaesivi, & in hereditate Domini morabor. Tunc præcepit: & dixit mihi creator omnium: & qui creauit me, requieuit in tabernaculo meo, & dixit mihi: In Iacob inhabitabit, & in Israel hereditare, & in electis meis mitte radices. Et sic in Sion firmata sum, & in ciuitate sanctificata similiter requieui, & in Hierusalem potestas mea. Et radicaui in populo honorificato, & in partibus Dei mei hereditas illius, & in plenitudine sanctorum decentio mea. Quasi Cedrus exaltata sum in Libano, & quasi Cypressus in monte Sion: quæ palmæ exaltata sum in Cades, & quasi plantatio rose in Hiericho. Quasi oliua speciosa in campis, & quasi platanus exaltata sum iuxta aquam in plateis. Sicut cinnamomum & balsamum aromatizans odorem dedi. Quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris.

PARAPHRASIS IN EANDEM LECTIONEM.

Vt alias quoque dixisse me memini nihil obstat, si ea quæ capiti nostro Domino Iesu Christo tribuuntur, etiam de membris illius, quantum fas est & congruit, intelligantur. Itaque licet tota hæc lectio speciatim ad Dei sapientiam pertineat, potest tamen absque vlla absurditate ad matrem virginem pia interpretatione accommodari: quæ ut est sanctitate & dignitate filio suo proxima, ita præcipue illi conueniunt præ cæteris, quæ hæc lectione continentur. At ergo virgo intemerata: In omnibus requiem quaesivi, omnium pacem & quietem sempiternam summè desiderauit, atque ut à vitiorum perturbationibus liberi, secunda & tranquilla mente seruiant Deo creatori suo: idque ut possint exemplo, precibus, auxilio & ope eos adiungere non desino: & in hereditate Domini, sancta Ecclesia Ca-